

Handelsstands Fællesrepræsentations Henvendelse om at paatvinge Andelsforeningerne Bogføringspligt.“ Den omtalte Henvendelse findes aftrykt i Betænkningen som Bilag 2. Jeg erkender, at den Form, hvori den danske Handelsstands Fællesrepræsentation har henvendt sig til Udvalget og til Lovgivningsmagten med Krav om, at Andelsforeningerne skulle ind under Bogføringspligten, er i højeste Grad utiltalende, og endnu mere utiltalende finder jeg den Form, hvori den samme Tanke er udtrykt i den Mindretalsbetænkning, som er afgiven af det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Schovelin). Naar det ærede Medlem taler i sin Betænkning om, at „de næringsdrivende i snart en Menneskealder have krævet Brugsforeningerne underkastede Bogføringspligt“, og naar han et andet Sted siger, at det, at man vil fritage Andelsforeningerne for Bogføringspligten, „bibringer Tvivlerne den Forestilling, at slige Selskaber kun kunne bestaa i Ly af en Art Snyder-Privilegium“, synes jeg, der er anvendt en Fremstillingsmaade, som er i allerhøjeste Grad uheldig og maa virke irriterende. Det forekommer mig overhovedet, at det ærede Medlem, der har vist sig som en fortræffelig Handelshistoriker, men atter og atter har vist sig at have en uheldig Haand, naar han vil ind paa praktiske Handelsforhold, igen her har været uheldig paa forskellige Steder i sin Betænkning. Naar han f. Eks. i sin Argumentation overfor Andelsselskaberne siger, at ved det Forhold, hvorom der her er Tale, sættes Andelsselskaberne i Stand til at „paaføre de næringsdrivende en ureguleret og illoyal Konkurrence“, og naar han tilføjer: „først en rationel Bogføring sætter nemlig disse Foretagender i Stand til at kalkulere deres Udsalgspriser med Sikkerhed“, skyder han langt over Maalet. Hvorfor skulde man dog blive mere i Stand til at konkurrere, fordi man ikke fører Bøger? Det er en Paastand, der ikke bygger paa faktiske Forhold. Og endnu mere — jeg havde nær brugt et stærkt Ord og sagt taabeligere, men jeg vil dog ikke anvende det — ufornuftigt udtrykker det ærede Medlem sig, naar han taler om, at kun en rationel Bogføring sætter en Virksomhed i Stand til at kalkulere sine Udsalgspriser. Man maa huske paa, at det, der er Tale om i dette Lovforslag, er at paalægge de næringsdrivende en Pligt til at føre en Kassebog, en Hovedbog og for øvrigt at opgøre Status; og hvad dette har at gøre med at kalkulere sine Varers Pris, gaar langt over min Forstand

og vistnok ud over Præstens. Men jeg kan altsaa forstaa, at der maa opstaa en Irritation hos Andelssagens Venner, naar de Ønsker, der næres hos Handelsstanden, finde saadanne Udtryk som dem, der ere fremsatte i dette Mindretals Betænkning, og til Trods for, at jeg personlig hører til dem, der ønske Bogføringspligten almindelig gennemført for alle, der tage Del i Næringslivet, tager jeg absolut Afstand fra de Tanker, der have fundet Udtryk i disse Udtalelser af det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds. Jeg kan forstaa, at Andelssagens Venner overfor saadanne Ytringer have været tilbøjelige til at synge med den klassiske Sang, havde jeg nær sagt: „Hvad kommer det mig ved, hvad kommer det dig ved, hvad kommer det os ved? ikke Spor!“ Og jeg antager, det er denne Tankegang, som har fundet sit Udtryk i det Mindretalsændringsforslag, som foreligger fra de ærede Medlemmer fra Skive (Hans Nielsen) og fra Nørresundby (S. Frederiksen).

Jeg har været overordentlig glad ved, at det flere Gange er hændet mig i denne Sal, at Medlemmer, som høre til Andelssagens varmeste Venner, ere komne til mig med Bebrejdelser i Anledning af min Stilling til dette Spørgsmaal, men, efter at vi have talt om Sagen, og det er blevet dem klart, hvad Flertallets Ændringsforslag drejer sig om, fuldt ud have sluttet sig til Flertallets Ændringsforslags Tanker og have udtalt, at det, Andelssagens virkelige Venner ønske, er at holde deres Haand over Selskaberne med fuldt solidarisk Ansvar, medens de erkendte, at de andre Selskaber, Selskaberne med begrænset Ansvar, kun kunde stilles lige med almindelige Selskaber med begrænset Ansvar. Jeg beder derfor ærede Medlemmer i denne Sal om ikke i dette Spørgsmaal at dømme eller stemme efter forudfattede Meninger, men nøje gennemse, hvad det er, der foreligger. De ville da se, at Flertallets Ændringsforslag er et Forslag, der ubetinget er egnet til at tilfredsstille alle de Ønsker, der næres af Andelssagens virkelige, oprindelige og varme Venner.

Før jeg slutter, vil jeg blot gentage, at Flertallets Forslag er et Kompromisforslag, og jeg gaar ud fra, at Afstemningen vil foregaa saaledes, at Mindretallets Forslag først vil komme til Afstemning. Naar man erindrer den, jeg kan vel sige, Overraskelse, der mødte os her i Salen i Fjor, hvor det yderliggaaende Standpunkt, som selve Lovforslaget repræsenterer, gik igennem, tror jeg, at Sandsynligheden for, at